СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 231. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, субота, 4-го жовтня 1947. No. 231. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, October 4, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. [illegible]РЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ФЕДЕРАЛЬНИЙ [illegible]УД ЗАБОРОНЯЄ СТРАЙК ДОКО[illegible]ИХ РОБІТНИКІВ

Ню Йорк, 2 жовтня. [illegible] Федеральний суддя Стівен Бренан, опираючись [illegible] постанові закону Тефта-Гартлія, видав заборону [illegible] членам Міжнародної Юнії Докових Робітників п[illegible]овжувати страйк в порті в Олбені. Є це перша за[illegible]рона страйку на підставі нового робітничого зак[illegible] Страйк перешкаджав вивозові збіжжя в Евро[illegible] також постачанні нафти на топливо до різних гр[illegible] у стейті Ню Йорк. Первісний страйк вибух в[illegible]док непорозуміння між підприємством Трейлер[illegible] яке має вантажні лодки на Гудсоні і між юніє[illegible]иків. Докові робітники вийшли на страйк про[illegible]айкарів з юнії візників тому, що візники не хо[illegible]остачати матеріялів, які мали бути перевантаже[illegible]одки. Це є так званий другорядний бойкот, я[illegible]абороняє новий робітничий закон.

ПРИЇХАЛИ 70 НОВИХ [illegible]АНТІВ УКРАЇНЦІВ НА МАРІ[illegible]ЦЕР.

Ню Йорк, 2 жовтня [illegible]анспортовим кораблем Марін Флешер приїхали [illegible]мергафен, у Німеччині, 140 нових імігрантів з [illegible]и, між ними половина українських скитальник[illegible] опікою Нешенел Кетолик Велфер Конференс, [illegible] і через Юнайтед Стейтс Коміті. Між українцями [illegible] фармерські робітники, які поїхали до Висканс[illegible]нші мали афидевіти від родин з Рочестер, Н. Й. [illegible]каго, Дітройту і з різних громад у Пенсилвенії. [illegible]ж українцями переважно молоді імігранти, а між [illegible]мцями старі. Двох німців померло в дорозі. При[illegible]али теж литовці й поляки, цим разом у малій кількості.

ВЗИВАЮТЬ ПРОДУЦЕНТІВ ГОРІЛКИ ЩАДИТИ ЗБІЖЖЯ.

Вашингтон. — Громадський Харчовий Комітет звернувся до виробників горілок, щоб вони щадили збіжжя для вивозу голодним в Европі і цим допомогли урядові в харчовій кампанії. З огляду, що алькогольний промисл потребує матеріялів, Громадянський Комітет дораджує вживати бараболі на виріб алькоголю на місце збіжжя. Секретар рільництва Андерсон має відбути конференцію в цій справі з продуцентами алькоголю.

Ціна масла впала, хліб подорожіє.

Ню Йорк. — Серед загального напрямку до знижки цін на харчові продукти, несподівано масло в цій околиці впало на ціні на два з половиною цента на фунті, хоч інші харчі, головно мясо, тримаються ще на давній висоті. Заповіли подорожіння хліба на один цент на фунті.

ГАНСА АЙСЛЕРА ДЕПОРТУЮТЬ ЯК КОМУНІСТА.

Вашингтон. — Департамент справедливости видав наказ арештувати для депортації Ганса Айслера як комуніста, що перебуваючи в цьому краю вислугувався Советам, бо компонував большевицькі пісні. Арештування переведено на домагання конгресової комісії Неамериканських Затій, хоч ця комісія плянувала ще перевести слідства в справі кривоприсяги Айслера при виробблюванні пашпорту.

ВОЛЕС БУВ ДАВНІШЕ ПРОТИВНИКОМ СОВЄТІВ.

Вашингтон. — Бувший секретар скарбу Генрі Моргентав у черговій статті в „Коліерс Віклі" виказує, що Генрі Волес був давніше противником Совєтів. Коли в 1933 р. секретар стейту Кордел Голл заявив свій спротив проти визнання Совєтів Америкою у письмі до президента Рузвелта, тоді Волес, як член кабінету підтримав Гола, кажучи, що з релігійних мотивів не можна признати совєтського уряду. В тому часі Вилйєм Булит був нагально за Совєтами у протилежності до його нагального протисовєтського становища сьогодні. Тоді Булит хотів бути американським амбасадором у Совєтах.

КЕРОВАНІ СТРІЛЬНА БУДУТЬ ГОТОВІ ЗА ПЯТЬ ЛІТ.

Вашингтон. — Бригадир генерал Вилйєм Л. Ричардсон, начальник виробу „керованих стрілен" при повітряних силах виявив, що перші справжні такі стрільна будуть летіти на просторі 200 миль і будуть готові за пять літ. Стрільна з меншою летунською силою будуть готові впродовж одного року. Команда армії виявила, що перевела досвіди з керованими стрільнами в Абердін, у стейті Мериленд. Випробувано успішно два роди стрілен, одначе, чи це оці, про які згадує ген. Ричардсон, не виявлено.

ЗАВЕЛИКІ ВИДАТКИ НА РЕКЛАМАЦІЮ ЗЕМЕЛЬ.

Вашингтон. — Сенатор Стайлс Бриджес оприлюднив критику поведінки секретаря внутрішніх справ Круґа за його завеликі видатки на меліорацію пустинних земель в західних стейтах. Бриджес твердить, що Круг видав 40,000,000 понад плян, щоб у такий спосіб приподобатися фармерам на Заході.

Бідо відбув конференцію з президентом в справі потреб Франції

Вашингтон, 2. жовтня. — Французький міністер закордонних справ Бідо відбув довшу конференцію з президентом Труманом в справі допомоги Франції заки ще ввійде в життя Плян Маршала. Обчислення французької амбасади виказують, що Франція потребуватиме по $120,000,000 місячно від 1. листопада, отже таку конечність виказував Бідо президентові. Після конференції в Білому Домі Бідо відбув нараду з секретарем рільництва Андерсоном в справі постачання збіжжя, а потім відбулася конференція в секретаріяті стейту. Досі нема ще урядового комунікату про вислід цих конференцій.

МАЙРОН ТЕЙЛОР БУДЕ ДАЛЬШЕ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З РЕЛІГІЙНИМИ ПРОВІДНИКАМИ

Вашингтон. — Не зважаючи на протест протестантських пасторів, щоб президент Труман не посилав більше свого особистого амбасадора до папи у Ватикані, появилася оповістка з Білого Дому, що Тейлор дальше відбуватиме конференції з папою Пієм XII і з іншими провідниками релігійних груп. Оповістка з Білого Дому виказує, що Тейлор відбував теж конференції з архиепископом з Кентенбері, в Англії й з д-ром Оттоном Дібеліюсом, лютеранських епископом в Берліні Предметом його розмов було „встановлення світового миру".

ЗАХІДНА ЕВРОПА МАЄ ВДВОЄ МЕНШЕ ВІЙСЬКА НІЖ СОВЄТИ

Вашингтон. — Відповідальні військові кола обчисляють, що в Західній Европі находиться вдвоє менше військ ніж є всього совєтського війська в Европі. Росія має 500,000 до 600,000 війська високої якости, зконцентрованого на захід від Уралю. У протилежності до цього Америка й Британія втримують в окупаційних зонах найвище 280,000 вояків і то більша їх частина зайнята поліційною службою і допомогою для мілітарного уряду. Подрібні обчислення виказують, що американські війська розміщені так: У Німеччині 100,000, в Австрії 10,000, в Трієсті 5,000. Британці мають дещо більше війська в Европі, бо 140,000 в Німеччині, 12,000 в Австрії, 5,000 в Трієсті і 5,000 в Греції. Британські війська ліпше приготовані до бою ніж американські.

За і проти членства совєтської України в Раді Безпеки

Лейк Соксес, Н. Й., 2. жовтня. — Справа вибору України на третього члена Ради Безпеки О.Д., як вибраного представника східної і центральної Европи, на місце, яке досі займала Польща, продовжує бути одним з головних предметів дипломатичної гри в Генеральній Асамблеї О.Д. Натрапляючи на рішучий спротив Америки і Британії щодо України та на спротив Совєтського Союзу проти піддержуваної Америкою кандидатури Індії, справа вибору третього члена Ради Безпеки опинилася в „мертвій точці", бо ані Україна, ані Індія не можуть здобути потрібної більшости двох третіх голосів. Зі східно-европейських країн Америка погоджується тільки на Чехословаччину, кандидатуру якої виключено вже в першому голосуванні. Під час голосування у вівторок Україна здобула найбільшу кількість, бо 34 голосів, отже ще два замало до потрібної більшости. Кандидатуру України підтримують теж південно-американські країни, стоючи на базі рішень у Сан Франсиско та Лондоні, на підставі яких східна і центральна Европа повинні мати в Раді Безпеки одного вибраного представника. Совєтський Союз, як великодержава, має там свого постійного представника. Америка, натомість, стоїть на становищі, що Україна в Совєтському Союзі не є суверенною державою і тому не може виконувати зобовязань члена Ради Безпеки. У звязку з кандидатурою України та Індії сьогодні виринули нові можливості виходу з „мертвої точки". Україна здобула досі найбільшу кількість голосів, отже є першим кандидатом. Тому видвигається можливість, що Індія повинна відкликати свою кандидатуру, тоді Україні було б легше здобути ці голоси, які їй ще бракують. Але Індія не виявляє охоти резигнувати, бо вважає, що країни Індійського океану повинні мати теж свого представника. Вже тепер видвигається думку, що навіть на випадок резигнації Індії Америка і Британія не погодяться на кандидатуру України і видвигнуть Швецію, проти якої з черги виступає Совєтський Союз. Існує теж можливість відновлення кандидатури Чехословаччини.

СОВЄТСЬКІ САТЕЛІТИ НАПАСТУЮТЬ АМЕРИКУ В О.Д.
Болгарія і Альбанія обвинувачують Америку за Грецію та за штучне творення воєнної загрози.

Лейк Соксес, Н. Й., 2. жовтня. — Голова неприйнятої ще до О.Д. болгарської делеґації виступив сьогодні в Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї з гострими обвинуваченнями проти Злучених Держав Америки, підтягаючи за своїм кремлінським „босом" — Вишинським. В одногодинній промові болгарин закидував Америці, що вона сама витворює штучну воєнну загрозу, щоб в той спосіб виправдати розбудову своїх воєнних баз в Греції та поширити свої впливи на цілий Близький Схід. Він заявив, що т. зв. грецька проблема є тільки одною фазою „американської експанзивної політики на більшу скалю". Албанський представник зі свого боку доповнював протиамериканські обвинувачення Совєтів та їх сателітів, заявляючи, що то власне грецький уряд намагається вести війну проти Албанії. Обидва представники заперечували вислід доходжень Провірочної Балканської Комісії О.Д., в якому стверджено інтервенцію грецьких сусідів в заворушеннях на її корданах. Болгарський представник твердив, що його країна швидко полагодила б свої „малі непорозуміння" з Грецією, якщоб до цього не встрявала Америка. Політичний Комітет, проти опозиції Совєтського Союзу, рішив більшістю 26 голосів проти 6 та при шістьох здержаних замкнути загальні дебати над грецькою справою після вичерпання листи промовців.

АМЕРИКАНСЬКІ ЖИДИ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ПОДІЛ ПАЛЕСТИНИ

Лейк Соксес, Н. Й., 2. жовтня. — Голова американської секції Жидівської Агенції для Палестини сьогодні заявив в Палестинському Комітеті Генеральної Асамблеї О.Д., що американські жиди погоджуються на поділ Палестини на дві держави, жидівську і арабську. Він критикував Британію, чому вона раніше не виявила бажання зрезигнувати з адміністрації Палестини в переходовому стані та домагався, аби в міжчасі була створена відповідна міжнародна власть.

НА ПРАЦЮ ДО АНГЛІЇ ПЕРЕВЕЗЕНО ВЖЕ 26,000 СКИТАЛЬНИКІВ
Дальше перевозитимуть по 1,200 тижнево.

Лондон, 2. жовтня. — Представник британського міністерства закордонних справ заявив сьогодні комітетові американських конгресменів, які відбувають поїздку по Европі, що від 21. квітня до Англії спроваджено вже на працю 26,000 европейських скитальців. В дальшому планується вербування скитальників з американської і британської зон Німеччини та Австрії і їх перевозитимуть по 1,200 осіб тижнево. З перевезених 26,000 є 17,000 чоловіків і 9,600 жінок. Всі вони приїхали добровільно та працюють в більшості в копальнях і на фармах та на таких самих правах, як англійські робітники. Більшість перевезених скитальників становлять українці, балти і югослави.

НОВА ФИЛЯ ВТІКАЧІВ ЗІ СХОДУ ДО АВСТРІЇ

Відень, 2. жовтня. — Американські власті повідомили, що з кожним днем збільшується кількість політичних втікачів від Совєтів в американську зону Австрії. Більшість з них втікає з Мадярщини і Югославії.

ВІДНОВЛЕНО ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ЛОНДОНОМ І МОСКВОЮ

Лондон, 2 жовтня. Сьогодні тут почалися дипломатичні розмови між представниками Великої Британії і Совєтського Союзу, метою яких є відновити перервані недавно торговельні переговори. Господарства обидвох цих країн переживають крізу і потребують допомоги та доповнення, що їх мав би дати новий торговельний договір. Успіх цих розмов залежатиме від готовости Совєтського Союзу звернути Британії воєнну позичку в сумі 4,896,450 долярів. Термін звороту минув в липні. До Лондону вернувся совєтський амбасадор Зарубін, що їздив на пораду до Москви, і вважають, що він міг привезти новий плян торговельного договору, хоча цего досі не виявив.

СОВЄТИ НЕ ВИКОНУЮТЬ ПОСТАНОВ ПОТСДАМСЬКОГО ДОГОВОРУ.

Берлін, 2 жовтня. Західні союзники піднесли сьогодні знову драстину проблему воєнних відшкодовань для Совєтів зі західних зон Німеччини, яка вже багато разів була причиною непорозумінь. На підставі Потсдамського договору Совєти мають одержати коштом воєнного відшкодовання німецький фабричний виряд зі західних зон. В заміну за це, Совєти зобовязані доставити західним зонам деякі продукти, вартости три-пятих одержаних зі заходу. В останньому совєтський головнокомандуючий в Німеччині обіцяв вислати збіжжя, нафту, штучну ґуму та інші продукти, але домагався, щоби кошта опакування та перевозу зарахувати до вартости товарів. Західні союзники вважають, що це незгідне з договором і тому готові зупинити висилку машин до Совєтів. Справу розглядають спеціялісти.

ПОЧАЛАСЯ ВІДБУДОВА ГРЕЦІЇ.

Атени, Греція, 2 жовтня. В Греції почалася інтензивна відбудова країни при американській допомозі. Відбудовується насамперед обєкти, що мають оборонне значення. Швидко поступає відбудова порту в Пірею і Салоніках, Коринтського Каналу, шляху між Атенами і Салонікою і т. п. Тисячі нових робітників одержали можливості праці і заробітку.

ПОЛЯКИ ЗАКІНЧУЮТЬ РЕПАТРІЯЦІЮ НІМЦІВ

Баранево (Браунсберґ), Польща, 2 жовтня. Поляки закінчують вже повне виселення німців з областей Східної Прусії, прилучених до Польщі. Кореспонденти стверджують, що польські власті роблять це з далеко більшою людяністю та вигодами для німців, ніж колишні німецькі володарі давали їх евакуованим полякам.

ПАПА ВЗИВАЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕҐІОН ДО БОРОТЬБИ ЗА МИР.

Рим, 2 жовтня. Папа Пій XII. прийняв сьогодні на авдієнції групу членів Американського Леґіону, що відбуває поїздку по Европі. Папа виголосив до них промову, в якій взиває Американський Леґіон боротися за мир з такою самою мужністю і завзяттям, як американські вояки боролися за перемогу під час війни.

ІТАЛІЙСЬКА ПАРТІЯ „ЗВИЧАЙНОЇ ЛЮДИНИ" ХОЧЕ ВЛАДИ.

Рим, 2 жовтня. Дж. Джіяннініі, провідник т. зв. Фронту Звичайної Людини, який вже досі відіграв поважну ролю в укладі внутрішньо-італійських політичних сил, заявив сьогодні, що він буде домагатися для своєї партії місця в коаліційному уряді. Якщоб йому цего відмовлено, посли цеї партії голосуватимуть проти уряду.

ЙОВАНОВІЧ ЗАПЕРЕЧУЄ ВИНУ.

Білгород, Югославія, 2 жовтня. В другому дні розправи за „шпіонажу" ,провідник сербської аграрної партії, Драґолюб Йовановіч, заперечив видвигнені проти нього закиди, зокрема свого звязку з британським дипломатичним представником в цілях шпіонажі. Йовановіч заявив, що він „не зробив нічого проти своєї країни і проти свого народу".

КОМУНІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ „ЧИСТКИ" ЧЕСЬКОЇ АРМІЇ.

Прага, 2 жовтня. Чехословацькі комуністи розгорнули широку акцію, домагаючися „чистки" некомуністичних елементів з публичного життя. Комуністична акція звернена насамперед проти „неблагонадьожних елементів" в чехословацькій армії. Комуністи домагаються встановлення надзвичайних „народних судів". Переводиться масові арешти, жертвою яких падають насамперед словацькі патріоти.

БОЛЬШЕВИКИ БОМБАРДУЮТЬ АВСТРІЮ.

Відень, 2 жовтня. (АП) — Представник австрійського уряду сьогодні заявив, що один совєтський літак скинув бомбу недалеко залізничої станції Мацен, в Горішній Австрії. Бомба вбила одну жінку, поранила її чоловіка та пошкодила кілька будинків.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1 50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДО ЧОГО ЦЕ ДОВЕДЕ?

Як читати американську пресу, то виходило б, що американці стали прямо безрадними у відношенні до Советів. Цілий світ знає, що советська преса й советський уряд це одно й те саме. Тому, природно, советська влада є відповідальна за нечесть, яку нанесла контрольована і цензурована нею преса Злученим Державам та цілому американському народові, називаючи президента другим Гітлером. З цеї причини американський амбасадор у Москві не міг теж не запротесувати проти такої поведінки.

В Америці уряд не наказує і не може наказати газетам, що й як їм треба писати. Тут преса вільна і може писати свобідно не тільки проти кремлівського уряду, але й проти свого власного у Вашинґтоні. Тут не можна пресі казати писати проти Сталіна, чи за ним, його хвалити чи гудити. Одначе в Советах є інакше. Там преса в руках уряду. Проте Молотов заявляє, що советський уряд не відповідає за це, що є в советській пресі й не виправдується з обиди, нанесеної президентові Злучених Держав. Советський уряд не дає ось так Злученим Державам ніякого хочби чисто конвенціонального виправдання за нанесену обиду, але, як видно, ще наказує своїй пресі далі атакувати президента Трумана і весь американський нарід.

Це прямо сміховисько, щоб у пресі країни „робітників і селян" видвигати проти президента Трумана як його недомагання це, що він ніщо інше, а тільки „звичайна людина", якийсь там „провінціял" з Мізурі. Борис Горбатов, советський письменник, який так змальовує президента Трумана, висміває його у статті „Гері Труман" як такого, що торгував ґалянтарійними товарами і навіть на такому бизнесі збанкротував, втративши свої й людські гроші, так, що забрало йому аж 13 років, заки ці довги посплачував. Виходило б, згідно з писанням советського пролетарського письменника, що це встид, що Америка має президентом людину не з панського роду, яка свого часу продавала у склепі сорочки, капелюхи, хустинки і т.п. До недомагань президента, як виходить, треба б зарахувати теж і це, що він посплачував довги, що повіддавав людям гроші, позичені на бизнес.

Он якої тепер співають верховоди „робітничо-селянського" царства, взиваючого усіх „пролетарів" світу еднатись під кремлівським прапором. Як бачимо, то пошились вони в такі пани, що хоч куди! Та не про це нам тут іде, хоч і це дуже цікаве. Важливіше, що з цього усього вийде. Коли обсервувати американську опінію, то виглядає, що американцям уже терпець рветься і тому цілком слушно дехто питає, до чого це все доведе, на чому воно скінчиться. Кожний знає, що коли б ці речі міряти міркою давніших часів, то вже були б Злучені Держави у війні з Росією. Нині цього нема, бо американський уряд розуміє, що навіть і найгірша обида не рівнається нещастю, яке принесла б війна. Проте й уряд стоїть перед питанням: що робити, як ці речі будуть далі продовжатись?

Заінтересування людськими проблемами

Згаданий вгорі предмет обговорювано на зібранні провідників громадянства в Ню Йорку з нагоди започаткування кампанії за придбання $15,000,000 на розбудову медичного центра університету Ню Йорк при шпиталі Белвю. На обіді в готелі Асторія, у вівторок 30 вересня, зібралося 1,200 провідних людей не лише з самого Ню Йорку, але теж і з далеких міст. Між ними був д-р Роберт А. Кіго, директор лябораторії в Синсинаті, який саме звернув увагу на такі „людські проблеми", як щоденна праця, недуги, получені з нею, чи невдовілля з неї. Він доказував, що цих проблем не лише не годиться занедбувати, але навпаки, їх треба атакувати так, як атакується ворога на полі бою, одначе на ширшій і більше різнородній площині. Людські проблеми є не лише дуже складні й різнородні, але вони теж безупину зміняються серед теперішньої складної цивілізації. Щоб такі проблеми розвязувати, на це треба не лише великих засобів, але теж і досвідченого персоналу як для дослідів, так і для практики.

До таких проблем, за словами д-ра Гаверда Руска з департаменту регабілітації при університеті Ню Йорк, належать теж і господарські втрати з причини неспосібности робітників до праці. Він нараховує, що лише в однім 1946 році ці втрати в Америці досягли суми тринадцять і пів більйона долярів. Половину цих видатків покрили підприємці, оплачуючи компензацію для хворих робітників і зазнаючи в додатку самі втрати в продукції. Другу половину треба було зарахувати на видатки за медичну обслугу і на втрату заробітків робітниками.

Коли такі втрати зазнає продукція через безробіття з причини недуг між робітниками, то це мусить піднести кошт виробу самого продукту і піднести його ціну в продажі. Пересічно кожного дня 625,000 робітників не являється до праці з причини недуг. Коли б так вдалося при допомозі медичної обслуги запобігти недугам між робітниками і зменшити їх неспосібність до праці, то це принесло б велику користь не лише робітникам, але теж і підприємцям і покупцям, що купують готові вироби.

Оці проблеми підніс д-р Руск в часі, коли світ відчуває не тільки брак харчів й інших життєвих продуктів, але й їх високі ціни, які відчуває боляче теж і населення Америки. Руск є того погляду, що неспосібними до праці робітниками треба займатися не як приватною справою цього чи другого робітника, але як суспільною і вселюдською справою. Він каже, що при шпиталях тепер повстали департаменти для регабілітації робітника, щоб якнайшвидше зробити його наново працездатним. Саме на таку ціль збирає фонди Ню Йорк Університет, а це знов дало публиці нагоду дізнатись про розмір тих людських проблем.

Тому, що тут затронено медичну допомогу для робітників, неспосібних до праці, то при цій нагоді згадано теж і про завдання новітньої медицини. Отже медицина має двояку ціль: лікувальну і превенційну. Лікувальною медициною займаються в першу чергу лікарі, а дальше шпиталі. Та коли йде про превенційну медицину, то нею займаються чи не всі громадські чинники, а найбільше в цьому інтересовані промислові кола. Промислові кола відповідальні за постачання зайнять для населення і тому вони мусять придумувати способи, як поправити суспільне здоровля, тобто здорвля всього загалу. Тому превенційну медицину, яка має на цілі недопустити до неспосібности людини до праці, називають теж конструктивною медициною. Вона займається між ін. організацією здоровля між робітничим персоналом, щоб втримати його на найвищім ступні працездатности. Коли в якійсь місцевості люди втішаються загальним здорвлям, тоді підприємства мають великий вибір працездатних людей. До працездатности належить теж і невибуховий темперамент. Превенційна медицина пильно досліджує нервові й психічні недомагання, що людина без тих недомагань лекше найде працю і ліпше її виконає.

Коли мова про вибуховий темперамент, то він дається замітити не лише між фізичними робітниками, але теж — і то в більшій мірі — між інтелектуальними і бюровими. Це повстає з надмірної натуги ума при полагоджуванні справ і тому на умових робітників тепер звертають більше уваги, ніж це було до недавна.

Найновіші винаходи загалом переміняють фізичну працю на що раз більше умову. Тому як робітник не прийде до праці, то це вже не прийшла якась там незнана одиниця, як бувало, але це свого роду машиніст, що тримає в русі машину. Коли хтось занедбує здоровля робітника-механіка, то це зачіпає ширшу проблему, а не лише добробут самої одиниці. Саме з таких мотивів неспосібністю до праці, хоч би лише одиниці, інтересуються сьогодні в усіх ділянках суспільного життя.

Лев Ясінчук.

Активність української молоді

I.

„Приїхали до Австрії — а побачили Україну".

Якщо б наша молодь не переймалась би українськими ідеалами, то мета українського народу швидко зблідла б, а то й померкла. Тому — як з одного боку — старше громадянство мусить собі виховати молодь, так — з другого боку — та молодь мусить себе виявити в тому, що вона буде продовжувати наші ідеали аж до їх здійснення. Ця думка просвічує й українській університетській молоді на еміграції в Австрії. Університети були завжди осередками, де молодь різних народів стикалася з собою, входила у звязки з молодю інших народів, а ті звязки нераз виявили себе корисними в різних обставинах дальшого життя.

Вже якось так незрозуміло діється, що про таку велику країну як Україна світ так мало знає. Ми привикли вважати вже здобутком, якщо якийсь нарід уже бодай з імени знає наш край. А вже про його нарід, культуру, окремішний вклад у неї, про змагання нашого народу колись і тепер, — це на диво правдива екзотика у світі. І як можемо ми шукати в тому світі помочі для правильної та корисної для нас розвязки в будучому, коли чужинці не будуть про нас знати? Добрих звязків з інтелектуальним світом нам завжди не доставало. Наша молодь тільки виїмково студіювала за-границею, здебільша тоді, коли її з рідного краю викидав якийсь внутрішній катаклізм. Цей останній катаклізм, яким була друга світова війна, викинув особливо багато української молоді на різні заграничні університети, між тим і на австрійські. І наша молодь використовує свій час не тільки на власні студії, але й на т[illegible] щоб зацікавити чужинців укр[illegible]їнською справою. Діється [illegible] безперервно в університе[illegible]ських осередках, але й прин[illegible]гідно деінде. Саме цього ро[illegible] трапилася для цього доб[illegible] нагода в Зальцбурґу.

Зальцбурґ вже від 130 ро[illegible] не є університетським місто[illegible] має тільки теологічний ф[illegible]культет. Але цей факультет [illegible]ладжує від давніх років ([illegible] виїмком часу націвського р[illegible]жіму) т. зв. „Високо-шкіль[illegible] Тижні", На той час прибув[illegible]ють чужинці з різних країв, [illegible] виклади відбуваються не ті[illegible]ки з теології, але також й п[illegible]ва, педагогіки й медицини. [illegible]ло там учасників 102, — пр[illegible] належних до 16 народів. Взя[illegible] теж участь група українсь[illegible] студентів з Австрії в числі 9[illegible]сіб. Хоча українська делега[illegible] не була спеціяльно складе[illegible] вона була зіграна й добре с[illegible] доповнювала. А що хлопці [illegible]ли рухливі й повні енергії. [illegible] швидко стали осередком [illegible] студентів інших народів. [illegible] численних прогульках, ч[illegible] спільному гуртожитку [illegible] доволі нагоди й часу інфор[illegible]вати про всьо потрібне.

Українці уладили одної [illegible]ділі величаве наше Богос[illegible]ження з хором, подбали на т[illegible] час про добрий концерт української пісні, а навіть запросили їх на удачну українську оперу „Запорожець за Дунаем".

Особливо заприязнилися українці з групою голяндців. Один з них висловився, що „приїхали до Австрії, — а побачили Україну". Голяндці побували по таборах українських скитальців, заходили до окремих родин, де їх гостили і тим чином дійсно побачили тісніше українське життя. На доказ приязни відвідали голяндці Українське Студентське Обеднання Австрії (в Інсбруку), відки виїхали домів, сердечно проводжені українською молодю.

Про ті справи звітувало у студентській організації в Інсбруку два учасники Високошкільних Тижнів, а саме доцент інсбруцького університету д-р Юрій Фединський і д-р Богдан Томків, за що їм щиро подякував голова Студентської Організації, Микола Денисюк, дякуючи одночасно тим організаціям та окремим громадянам, що допомогли матеріяльно у висилці української делегації.

Так отже навіть чужу імпрезу можна використати для української справи, якщо тільки найдуться одуховлені пропагатори. В даних умовинах наша молодь вивязалася вповні.

Українські студенти-скитальці прощають голяндських гостей на залізничій стації в Інсбруку.

II.

Українське студентсво — пропагатором рідної культури.

Поза Шкоцією може в ніякій країні Европи не задержалася народня ноша, й загалом народнє мистецтво в такій масі, як в австрійському Тиролі. Поняття „в масі" треба розуміти так, що ці виплоди питомої культури народу остали панівними не тільки в селянській верстві, але загально в народі — себто — в селянстві, міщанстві й інтелігенції. Ще й сьогодні завважите дуже численно тирольців у народній ноші — не тільки на селі, але навіть високопоставлених інтелігентів у місті, навіть у столиці краю — Інсбруку, і то не тільки жінок, але й мужчин, як у будень, так і в свято. В народньому стилі опоряджені помешкання найдете не тільки на селі, але й у столичних палатах. Якщо б поставити поруч себе тирольське й українське народнє мистецтво, то безпечно не видержить тирольське конкуренції з нашим — щодо форми, колірів і загалом принади, хоч напр. тирольській ноші — особливо жіночій — не можна відмовити естетики. Але в нас, на жаль, народня ноша була вже в останніх роках перед другою світовою війною тільки на селах і [illegible]о поза Гуцульщиною, чи Бой[illegible]ківщиною в Галичині майже [illegible]узейним оказом. На советській Україні перевелась народня ноша зовсім. Її витисну[illegible]ли штандартові тендітні куці [illegible]дяги — в мужчин, чи червоні, [illegible]осковські перкалі — в жінок. [illegible]ай нема не то часу на те, щоб [illegible]атися шитвом, але це було б [illegible]віть проти урядової тенден[illegible]ї: зрівняти всіх громадян [illegible]осторого Союзу. Та все ж [illegible]и бодай у свято, або при [illegible]ткових нагодах можна було принаймні на селі наситити [illegible] красою народнього мистецтва.

На еміграції відпадають й ті [illegible]годи... Щоби пригадати нам[illegible]ше рідне мистецтво й одно[illegible]сно зазнайомити з ним чу[illegible]нців, уладила Організація [illegible]раїнських Студентів в Австрії — виставу українського [illegible]тецтва в Інсбруку, яку від[illegible]ли святочно дня 14. вересня 1947 р.

[illegible]ри вході до манастиря ні[illegible]цьких Сестер Уршулянок, де [illegible]ставка приміщена, пишається мистецької роботи плакат, кисти артиста Левицького, учня пок. Олекси Новаківського. Друковані афіші розліплені по місті, а навіть по залізничних двірцях Тиролю — сповіщають теж про ту виставку. На відкриття явилася не тільки інсбруцька українська громада, але визначні гості — австрійці, професори інсбруцького університету, представники преси та інші. Ціль виставки, як також замітніші риси виставлених експонатів пояснив доцент д-р Юрій Фединський по німецьки й по українськи.

У великій салі манастирської школи відкрилися перед очима численно зібраних відвідувачів справжні українські скарби. Не були вони зладжені нарочно для виставки, зібрано тут тільки те, що емігранти не забули забрати зі собою як національні цінноці. Дуже добре заступлене килимарство, як галицьке, так й з Великої України. Пестрі, гармонійно дібрані коліри вишивок у найрізніших узорах і стібах приковували увагу видців. Були там предмети оригінально народні і в примінении до теперішньої ужитковости. А вже найбільше приманчивими були живі „моделі" Гуцульщини, Полтавщини, чи Подністровя. Гуцульська різьба й інкрустація довершували цілість виставки. Жалко лише, що не було кераміки, яка в нас була оригінальна й багата у взори та форми.

Деякі німецькі часописи відмітили цю виставку на своїх шпальтах, підкреслюючи її оригінальність, пестрість колірів й замітніші риси між орнаментом Західньої і Східньої України. Добра рекляма приведе мабуть численних чужинних відвідувачів, які побачать, що Україна це не „дикі поля", але земля своєрідна, де культура мусіла розвиватися впродовж тисячеліття.

Українське Студентство виявило й тут ініціятиву, молодечий запал, і що найважніше любов до проявів рідної культури. Матеріяльний дохід з виставки буде зате для нього заслуженою скромною нагородою.

16. вересня 1947.

ГАЛИНА ЛАЩЕНКО.

ДІТИ

Присвячую О. Олесеві.

2)

Іноді вони ходять погратись до дітей сусідів, але там часто стає їм ніяково: перед причепуреними дітьми багатих батьків, що мають гарні забавки і книжки в дорогих оправах, вони почувають себе такими вбогими в своїх заношених черевиках і бідненькому одязі. І ці діти так мало бачили, з ними навіть нема про що балакати і вони показують свої забавки з таким виглядом, наче Вова й Ната ніколи нічого подібного не мали. Але ж у Нати були ляльки, що вміли говорити „мама" й „тато", а Вова мав цілий потяг: заведеш машинку, а він іде, як справжній. Вова вже тоді вирішив, що, як виросте, буде машиністом.

Але, коли вони граються з дітьми, що живуть внизу в підвалах пивниці, де вікна заставлені фуксіями й завішені перкалевими фіранками, і звідки завжди заносить вивареною білизною, в цьому середовищі вони почувають себе збіднілими аристократами. Там щодня добре напалена піч і добре обідають, але зате Вовин тато читає такі грубі книжки й його відвідують такі важні пани. А Вовина мама має такі маленькі ручки, й сама ніжна, як лілея...

Крім тих хвилин, коли Вові й Наті хочеться бігати, а Вові ще спеціяльно битись, і він підшукує собі гідних товаришів, діти найліпше граються вдвох. Вони мають різні гри — льото, карти, кілька книжок і обоє збирають марки. Деколи Ната малює на папері ляльки, розмальовує їх і витинає. А Вова, хоч і знає, що це діло не для хлопчика — не від того, щоб тихенько з нею погратись. А коли втомляться, найкраще заняття Вови — залізти на вікно й слухати „Натині спогади". Але для цього треба, щоб нікого не було дома і щоб був присмерк — це обовязкові умови старшої сестри. Тоді вона вигідно сідає на канапі і починає казати тоном бабусі, що навчає свого внука. Вова спочатку навіть не помічає цього трохи образливого тону, так цікавить його те, що вона скаже. Роззявивши рота, він жадібно хапає кожне слово й зосереджено морщить кругле чоло. Своїх спогадів з тої далекої доби у нього нема. Два роки, що вони на чужині, для Вови — ціла вічність. Але він любить слухати оповідань сестри — в них багато романтики, і все таке цікаве!

— Ти цього не памятаєш, ти був ще малий, як уночі до нас прийшли робити трус... Почали стукати у двері, все стали перевертати: наші сукні, книжки... Мама й бабуся злякались, а вони лаються і роблять допит.

— Це що таке? — не розуміє Вова.

— Це, бачиш, починають випитувати, де що сховане, хто сховав, коли? І при цьому страхають, що, як не сказати правду, засадять у вязницю, будуть мучити, вбють.

Вовині очка стають великі-великі.

— А багато їх було?

— Багато. Чоловіка з дванадцять. А як знайшли дідусеву фотографію, у військовому, підняли такий галас! Хоч їм казали, що ця людина померла вже давно. А один узяв і проткнув її ножиком.

— При вас?!

— Ну, так!

— Я б не дозволив! — вигукнув Вова, стиснувши кулачки.

— Але щоб ти зробив? Їх було багато, і всі такі — з вусами, страшні, з рушницями... Ти тоді так злякався, що почав плакати!

Вова кривиться. Тепер би він тримав себе інакше. Ого-го! Тепер би він показав їм!

— А ти?

— Що я? Я встала з ліжка, дивлюсь у вікно, а їх ціла юрба. Ну, думаю, ось так навала!

— А ти, певно, теж плакала?

— Я?! Але ж я тоді була вже досить велика! — ображається Ната. — А от ти так нічого не помятаєш!

— Ні, памятаю!

— Що памятаєш?

— Вояків, як стріляли, — ображається тепер уже Вова.

— Нічого ти не памятаєш! — каже Ната.

— А я кажу, що памятаю! Памятаю, памятаю!!!

— Не памятаєш!

(Докінчення на стор. 4-тій).

Шлях із Европи до Америки досить важкий

(Інформації для тих, що спроваджують своїх близьких).

Приїхати комусь із скитальців сюди з Европи, не така проста справа, як би комусь здавалось. Емігрант мусить перейти цілу низку перевірок, які його іноді так утомлять, що йому й їхати відхочеться.

Коли емігрант має афідевит та перейшов лікарську перевірку, може подати аплікацію до американського консуляту про дозвіл на виїзд. Основною передумовою, щоб консулят прийняв аплікацію, є, щоб той, хто подає аплікацію, жив у американській зоні Німеччини або Австрії в дні 22-го грудня 1945, та щоб належав до осіб, які потерпіли від націвського режиму.

Коли консул уважає, що бажаючий виїхати відповідає тим передумовам, він передає справу для політичної перевірки до С. І. С. (Counter Intelligence Corps).

Там ведуться дослідження, чи бажаючий виїхати був дійсно переслідуваний, тобто, чи належить до осіб, які були примусово забрані до Німеччини на роботу, або виселені з місця свого побуту з причини воєнних дій, або вміщені у концентраційному таборі.

Коли бажаючий емігрувати викаже відповідними документами, що він є жертвою нацистського режиму, через деякий час консулят викликає його до одного з пересильних таборів (такі є в Мюнхені — до нього викликають людей і з Австрії, в Франкфурті і Штутгарті), де переводиться ще основна лікарська контроля, відтак переслухання консулем, після чого одержується візу.

Все це досить довго триває. Наприклад: в Мюнхені люди ждуть пересічно рік від подачі аплікації, заки їх викличуть до пересильного табору, який міститься в так зв. Функ Казерне. Перевірка в пересильному таборі триває найменше місяць, а дехто жде і 3-4 місяці. Особливо, коли у кого дещо не в порядку зі здоровлям. Бувають іноді і інші причини затримку. Напр. в Бремен ми бачили одного нашого громадянина, якому одна жидівка безпідставно закинула, що він переслідував жидів. Закид виявився після перевірки американською владою безпідставним, але людина вимучилась 4 місяці довше в таборі. В деяких з тих таборів чекання дуже неприємне через строгий таборовий порядок, обмеження свободи, а найгірше через поганий харч.

Люди, які одержали візи, відсилаються великими транспортами, по кількасот, до ще одного пересильного табору, який є в Бремен. Емігрант виїжджаючий туди може забрати зі собою 80 кілограмів багажу, з того 50 кг. може надати, а 30 кг. взяти зі собою до поїзду.

В таборі в Бремен відносини уже кращі. Тут і харч ліпший, чисто та відношення до людей зовсім коректне. Наче приготовляються тут уже людей до того, що після довгого часу напів свобідного і півлюдського життя в таборах, вони за океаном стануть уже вільними людьми.

З Бремен перевозять емігрантів вже оформленими транспортами до порту в Бремергафен, де їх грузять на корабель.

Є ще одна трудність, яка є звязана з виїздом: кошти переїзду. Ці кошти це: $208 від жінки, що їде з малою дитиною або старшою, бо вони дістають кращі місця на кораблі; $100 від дітей старших року і $142 від мужчин. Кошти ці оплачують корабельним товариствам спонзоруючі організації, тобто організації, які допомагають людям виїхати. Є такі організації: католицька, для християн некатоликів і жидівські. У деяких із тих організацій буває не вистачає фондів і тоді транспорти затримуються; лиш жидівська має їх завжди досить для своїх одновірців.

Щойно після приїзду до Америки кошти ці повертає спонзоруючій організації той, хто підписав афідевит, або сам імігрант зобовяжеться їх сплачувати зі своїх заробітків.

Іноді і самі спонзоруючі організації (напр. католицька) виставляють афідевит і оплачують дорогу, коли бажаючий виїхати хоч не має афідевиту, викажеться письмом від когось у Америці, що він дістане на початок від нього захист і приміщення.

Шлях до Америки не такий легкий і короткий. Тому ті, що бажають спровадити своїх близьких, повинні поспішати з висилкою афідевитів, бо їх близьким і з афідевитами прийдеться пождати, заки сюди дістануться.

Б.

В ЧАСІ СЕРІОЗНОЇ ДИСКУСІЇ.—Фотографорті, як бачимо, вдалось схопити цікаву картину, бо на ній бачимо секретаря стейту, Джорджа С. Маршала, як розмовляє з ген. Двайтом Д. Айзенгавером, головою Армейського Штабу. По їх мінах пізнати, що розмовляють про дуже важні справи. Не диво, міжнародня ситуація така, що є про що говорити і чим турбуватись.

За залізною заслоною

(Як їх подають советські джерела).

ВІДБУДОВА.

Київ. На Запоріжсталі уруохомлено найбільший в Европі слябінг. Це комбінований агрегат, де сталь очищується, а опісля ріжеться на платки. — (Час).

СТАН КООПЕРАЦІЇ.

„Радянська Україна", орган ЦК КП(б)У, Верховної Ради і Ради Міністрів УРСР, в 79. ч. у відділі „листи наших читачів" п. н. „Чому не обслужують пайовиків кооперації?" — пише: „Дивні справи робляться в нашому сільському споживчому товаристві Матвіївки, Чигиринського району на Кіровоградщині. Ми, члени споживкооперації, акуратно вносимо свої паї, а наша крамниця нас не обслуговує. Не торгує вона ні гасом, ні сіллю. Мила, голок, сірників, соди, лаврового листу тут також не продають. Спитайте чорнила, олівців, пер чи зошитів — також відповідають, що нема. Всі речі першої потреби нам, членам с п о ж и в о кооперації, доводиться купувати не в своїй крамниці, а на базарі".

ДЕ КУПИТИ ЛОПАТУ?

Під таким заголовком „Радянська Україна" (. 76) містить замітку про те, що „тисячі киян готуються обробляти індивідуальні городи. Незабаром почнеться садіння картоплі і городовини. Для цього потрібний деякий ремамент і, насамперед, звичайні лопати. Але їх у Києві не можна купити. Я обійшов усі г о с п о д а р с к і крамниці, лавки і павільйони „Київпромторгу" та інших торгів, — пише автор, — і ніде не бачив лопат".

До цього редакція „Радянської України" додає, що „цехи ширвжитку київських підприємств, які в минулому році за договорами з торгами виготовляли ремамент для індивідуальних городників, у цьому році відмовились виконувати подібні замовлення. Важко уявити собі більш зневажливе ставлення до потреб трудящих", — закінчує редакція.

Виготовлювання лопат, як і граблів і сапок (що їх, як говориться в іншому місці в тій же газеті, теж немає!) лежить у віданні не поодиноких приватних людей, а міністерства місцевої промисловости УРСР, що перебуває там же — в Києві.

РОБОТА КОМУНАЛЬНИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ.

„Керуючий гавком „Укркомуненерго" — тов. Каневський, — пише „Радянська Україна" в 84 числі, — оцінює свою роботу досить скептично: Всі станції працюють, не додержуючись правил технічної експлуатації". Далі стверджується, що „електростанції доводилося відбудовувати на руїнах, без достатнього комплексу устаткування, часто з технічно мало підготованими людьми. Це, звичайно, справедливо, але, на жаль, справедливо і те, що керівництво главку, а з ним і міністерство комунального господарства УРСР, миряться з недодержанням правил технічної експлуатації. Електростанції роками працюють за тимчасовими схемами, і це неминуче веде до аварій".

Аварії, — як говориться далі, — стали бичем комунальних електростанцій України. Буквально цими днями в Чернігові вийшла з ладу електростанція потужністю понад 1000 квт.

Експлуатаційні аварії не припиняються весь час. Досить сказати, що на херсонській електростанції, за офіціальними даними, в 1946 р., було 26 аварій, з них 22 — з вини персоналу станції. Багато аварій і на інших станціях.

У статті наводиться ще багато інших доказів незадовільної роботи комунальних електростанцій.

ПОЛІТИЧНА РОБОТА.

Політичному вихованню людини присвячується в СССР дуже багато уваги. У програму тижня чи навіть дня „сірої людини" входить обовязкова присутність на мітингах, зборах, вислухування пропагандивних промов і т. п. Однак, як ставляться до цього трудящі й керівні кадри? Згадана „Радянська Україна" в ч. 68, пише: „На лекції й доповіді, коли вони навіть провадяться, залучається дуже мало слухачів. Лекції часто зриваються. Тільки в лютому з 9. доповідей, що їх повинні були прочитати лектори міськкому для комуністів ленінського району (Дніпропетровськ), — 3 не відбулися. В одному випадку не звявився доповідач, у другому не зібралися слухачі. На лекцію „Про основні принципи управління соціялістичним підприємством" зібралося 9 чолвік. „І це, — скаржиться „Радянська Україна", — в районі, де зосереджені основні металюргійні заводи міста". Про керівників, які повинні вести цю роботу, говориться: „Працівники галузевих відділів міськкому КП(б)У не виявляють до масовополітичної роботи ніякого інтересу."

Один з агітаторів, Хрущ, признається: „Одверто кажучи, я не знаю, які саме бесіди треба тепер проводити. Пляну роботи в мене немає. Агітколектив після виборів не збирався. Ніхто не казав нам, що робити. Звертався по допомогу в заводський партійний комітет, але вказівок не одержав".

Визначаючи засаду, що „могутнім засобом мобілізації трудящих на виконання завдань будівництва є низова преса" — констатують, що більшість стінних газет виходить тільки в дні революційних свят, а в деяких районах взагалі не звявляється жадна.

В 74 ч. „Радянської України" стверджується, що в більшості колгоспів Кіровоградської області — немає клюбів, хат-читалень, а в тих клюбах, які діють, лекції або доповіді на політичні теми не влаштовуються. „Вже понад 3 місяці не виявляє ознак життя лекторська група при районному відділі культосвітніх закладів, хоч в ній лічиться 14 лекторів."

ІДЕЙНИЙ РІВЕНЬ КОМУНІСТІВ.

За новими даними — вже після чистки, большевицька партія в Україні налічує понад 580,000 членів і кандидатів.

ЦК партії не задоволений станом речей і почине бити на сполох. У вміщеній в 81 ч. „Радянської України" статті п. н. „П о л і п ш и т и керівництво прийомом до партії і вихованням молодих комуністів",—пишеться: „В керівництві багато обкомів, міськкомів і райкомів КП(б)У припускають самоплив, не організують відбору до партії кращих передовиків робітників і селян, не виявляють належного піклування про якісний бік прийому, припускають порушення статуту ВКП(б) і не дотримуються принципу індивідуального добору в партію на шкоду якісному зміцненню лав ВКП(б), деякі партійні організації приймають до партії майже всіх, хто подав заяви, забуваючи про те, що огульний підхід до прийому у ВКП(б) послаблює партію і може привести до проникнення в партію недосить підготовлених до вступу в її ряди людей".

В Савинському районі (Харківщина) є 466 членів і кандидатів партії і з них понад 300 чол. прийнято в партію в 1941-46 рр. Більшість із цих недавно прийнятих до партії — колгоспники, працівники сільського господарства; людей з освітою — незначна кількість.232 з цих комуністів мають лише початкову освіту, а деякі комуністи не закінчили і початкових шкіл. („Радянська Україна" ч. 76).

В Харківській області є 2,377 комуністів, які не мають початкової освіти, і з них тільки 505 бажають підвищити свою освіту, ходять до т. зв. загально-освітніх шкіл.

В тому ж числі „Радянська Україна" твердить, що „з бесід із комуністами видно, що фактично над підвищенням свого ідейно-політичного рівня більшість з них не працює".

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

МЕНВИЛ, РОВД АЙЛЕНД.

Сороколіття першої української організації в нашому стейті.

Після належного приготування відбулося в неділю 7-го вересня свято 40-літнього існування Т-ва ім. М. Драгоманова, від. 181 У. Н. Союзу. Є це перша українська організація в стейті Ровд Айленд і тому комітет зазадалегідь запрошував гостей з ближчої й дальшої околиці, а в першу чергу губернатора стейту Дж. О. Пасторія і стейтового касієра, М. Фриннинга, який водночас є клерком громади Комберленд. Оба достойні гості прибули в час, тобто на 2 годину, до Народного Дому, витані сердечними оплесками. Губернатор заявив, що він має ще друге запрошення, тому хоче сказати привітне слово після отворення зібрання предсідником товариства, Юрієм Ясінчуком. Коли молитву провів о. Желехівський, губ. Пасторі заявив свою радість з цього, що може бути приявний серед громадян, які ще недавно були імігрантами. Він почувається до спільности з українськими імігрантами, бо його батьки були це імігрантами, які пішли в світ шукати кращої долі і її найшли. Америка дає нагоду кожному, бо тут свобода, отже й українці мають свою нагоду. Побажавши успіху в культурних змаганнях українців, губернатор попрощав нас і відїхав.

Про значення свободи у розвитку людини говорив теж і другий гість, М. Фриннинг і побажав теж успіхів нашій організації.

Щойно після отих маніфестаційних промов почалося українське свято. Предсідник привитав наперед прибувших місцевих і дальших гостей, делегатів відділів У. Нар. Союзу, У. Роб. Союзу, а потім казав відчитати перший протокол товариства з його заложення 1. вересня 1907 з переповідженням подій до 7. вересня 1947 р. При заложенні був приявний перед 40 роками о. Іван Заклинський, який отворив основательні збори молитвою „Царю Небесний" і поблагословив наради перших членів. Від того часу до теперішнього збудувало товариство свій дім, положило багато праці над організацією громадського життя, а для рідного краю: на Рідну Школу, Захоронку у Львові, Діточий Садок, для Інвалідів, Письменникам, а тепер скитальникам товариство переслало понад $10,000. А ще має товариство свого маєтку, на домі в бондах і в банку на $24,000. Секретар, перечитавши цей звіт, заявив, що за все те треба висловити подяку Всевишньому, вільній землі Вашінгтона і Батькові Українському Народному Союзові, який при помочі „Свободи" будив сонних і заохочував усіх до невсипущої праці. Також українській жінці належиться признання за те, що належно дітей своїх виховала і до товариства посилала.

Від наймолодшої громадянки, 7-літньої Ольги Шевчук посипалися в чистій українській мові зі сцени слова народньої молитви: „Честь Тобі, У.Н.Союзе, честь Вам піоніри, жийте много літ!" Щирі слова найшли щирий невмовкаючий відгомін серед приявної громади.

Гість із сусідної громади Вунсакет, о. Петро Білон, висловив признання нашій малій громаді за її видатну працю і побажав ще більшого її розвитку. В англійській мові виголосив промову гол. радний У. Н. Союзу і представник тов. „Запорозька Січ", від. 206 У. Н. С. Іван Кокольський. Його промова була звернена в першу чергу до цих, що не розуміють по українськи, отже для гостей неукраїнського роду. Промова була інформативного характеру: про У. Н. Союз, як матірну організацію з її віком і маєтком, з добродійствами У. Н. Союзу як братньої обезпеченевої і допомогової організації. В подібнім дусі говорив теж правник С. Романович, а по українськи довшу промову про Союз, його історію, його заслуги для української іміграції й громади українського роду говорив гол. радний з Бостоні, Микола Дависькиба. При кінці промови він апелював до зібраних, в першу чергу до молоді, щоб громадно вписувалися в члени У. Н. Союзу. Потім ще від тов. ім. Івана Франка з Вунсакет говорив давній гол. радний Степан Бардачевський, складаючи побажання повних успіхів на майбутне.

Мила несподіванка.

Серед загального напруження приявних вийшов на сцену найстарший член товариства Павло Гречух, і серед невмовкаючих оплесків передав як дар любови, „чашу трудів", найстаршому членові товариства і його предсідникові через 13 літ, Юрієві Ясінчукові. Тримаючи срібну чашу на срібному підносі, звернувся до публики, а тоді о. Желехівський з Провіденс виголосив відповідну промову з перечисленням заслуг голови і заохотив його до дальшої праці, щоб память про це йшла від роду в рід.

Після маніфестації наше жіноцтво запросило представників гостей на перекуску до окремої кімнати, а тоді прийшла ще одна несподіванка, а саме: Пів сотні бостонських козарлюгів у народній ноші під управою Мирослава Желехівського виступили з співом народних пісень, починаючи від тужливої стрілецької мелодії: „Чуєш, брате мій!"... Здавалося, що на зазив цеї пісні задзвонили всі дзвони в Святоюрськім Соборі, які скликали людей на молитву. Після того о. Желехівський впровадив стейтовий хлопячий і дівочий хор, який відспівав цілу низку пісень. Місцевий дяковчитель гр. Марценчук додав ще від себе кілька сольових пісень, доки ціла громада не почала втоми через залуху і тоді пішло спонтанічне кінцеве: „Ще не вмерла Україна!"

На спомин свята члени висилали $100 до ЗУА. Допомогового Комітету в Філаделфії.

Григорій Шевчук, секр. тов. ім. М. Драгоманова.

ПОВЕРНУЛИ З ЕВРОПИ ДО КАНАДИ.

Дня 15. вересня прибули з Европи члени Української Канадійської Місії Анна Храплива й Антон Яремович, які від жовтня минулого року до 1-го вересня працювали між українськими скитальцями на терені окупованої Німеччини: А. Храплива працювала в американській зоні, а Яремович в британській.

Голова місії п. Богдан Панчук, директор Центрального Українського Допомогового Бюра в Лондоні, прибув до Винипегу 24. вересня.

Всі члени місії здадуть звіт зі своєї діяльности на европейському континенті перед Комітетом Українців Канади. По звітах вирішаться напрямні дальшої допомогової акції.

—о—

ВИКЛАДИ ПРО СХІД І ЗАХІД З ВІДМІЧЕННЯМ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

Ню Йорк. — У Тереса Кавфман Одиторіюм, при Лексингтон евеню і 92 вул. почнуться з днем 16. жовтня популярно наукові виклади про „Живучі культури Сходу й Заходу" під опікою Товариства Сходу й Заходу. На початок підуть лекції і різнородні імпрези про Китай із славною письменницею Перл Бак у проводі. В листопаді будуть виклади про Палестину, в грудні про Індію, в січні 1948 про Филипини, а на четвер 19. лютого призначені виклади „Про словянські народи". Того дня в год. 8.40 ввечір виступить з продукцією чеський хор „Одбой", сербська орхестра „Тамбуріца", Український Хор Ню Йорку й Ню Джерзі під управою Степана Марусевича, і будуть російські народні танці. Ярослав Чиж, директор Чужомовної Преси при Камон Кавнсил для Американської Єдности виголосить реферат на тему: „Мозаїка словянських народів". З дальших імпрез відбудуться в березні мексиканські танці й співи, в квітні виступлять інші групи з латинсько-американських країн, а в травні буде виконана програма нігрів з Карібських островів і з Америки. Участь в імпрезах за платним вступом. Товариство „Іст енд Вест Асошіейшен" має приміщення під ч. 62 Вест 45 вул. в Ню Йорку.

ДО ЧИТАЧІВ СВОБОДИ

Коли зміняєте свою адресу, а Ви є ЧЛЕНОМ У. Н. Союзу, то подайте число відділу. А коли Ви є передплатником, то це при зміні адреси зазначіть.

Подані нам так інформації справлять зміну адреси без проволоки.

Адм. Свободи.

Д-р Роман Осінчук.

Ізотопи і їх значення в медицині

Найважніший науковий прилад від часу винаходу мікроскопу.

На одному науковому зїзді в Америці, один учений сказав, що радіоактивні ізотопи це безперечно найкращий науковий інструмент від часу винаходу мікроскопу. Що ж це є ізотоп? Щоби це пояснити, то треба знову вернутись до атому. Якщо ми бомбардуємо деякі атоми штучно витвореними невтронами, то в середовищі розвиненої великої електричної напруги можемо ці невтрони до деяких атомів долучити чи добити. Ядро атому, так сказати б, абсорбує такий один чи більше невтронів і в цей спосіб родиться ізотоп. Себто цей атом (елемент) має ці самі хемічні прикмети, що й передтим. Змінюється лише його питома вага. В цей спосіб повсталі ізотопи (атоми) не є однак тривалі. Їх ядра самі від себе розпадаються висилаючи при цьому проміння, подібні до тих, що висилає апарат екс-рей. Отже давніщі звичайні елементи, перероблені штучно на ізотопи, стаються радіоактивними тілами. Цю їх хоч би найменшу радіоактивність учені мають змогу на кожному кроці слідити за допомогою дуже чутливого апарату Ґайгера.

Марковані елементи.

Як бачимо, то всякі елементи, штучно замінені на ізотопи, є немов позначені. До чого ми їх не вжилиб, ми завжди маємо змогу ствердити, чи вони там є, чи ні, та яку ролю ці атоми відіграють. Ми знаємо, що наше тіло теж збудоване з різних атомів. Деякі атоми мають посвоячення до різних людських органів, де вони беруть участь у т. зв. обміні речовин, себто у присвоюванні всіх тих речовин, що ми приймаємо з їжою для людського тіла і видалюванні різних непотрібних чи шкідливих для тіла субстанцій. Не трудно догадатися, що впроваджування ізотопів в дуже маленькій і зовсім нешкідливій кількості до тіла тварин чи людей, ми можемо досить докладно слідкувати як ці марковані елементи в людському тілі заховуються та що з ними діється. В цей спосіб удасться вченим розгадати не одну тайну дуже складних процесів живого єства.

Ізотопи в біології.

Дотепер витворено вже понад 500 різних ізотопів, навіть по кілька різних ізотопів того самого елементу. Ці марковані хемічні речовини в сполуці з різними органічними субстанціями подається або з їжою або впорскується дожильно до людського тіла і слідкується за всякими змінами, яким вони улягають в людському тілі. Це дає можливість пізнати і вияснити життеві процеси клітини, спосіб росту людського тіла, реакцію клітини на всякі хворобові чинники, повставання новотворової ткани, процес старости, а навіть відкриття незнаних досі людських хвороб.

Значеня ізотопів в лікуванні хвороб.

Багато ізотопів вже сьогодні мають примінення у лікуванні деяких хвороб. Для прикладу можу навести бодай кілька. Ізотоп йоду вживається до лікування рака щитовидної залози (птороїд гленд), радіоактивний фосфор до лікування поліцитемії (хвороби червонокрівців), золотом можна продовжувати вік жертвам тяжкої хвороби, левкемії та лімфогранульоматозіс (хвороби лімефатичних залоз і білокрівець і т. д.

Величезний дар для світу.

Пропозиція президента Трумана відступити ізотопи для вжитку науковців світу була принята великим аплявзом усіх народів. Це дає можливість поширити наукові досліди, рятувати життя соткам тисяч хворих серед різних народів та покладає надії на скорішу розвязку різних трудних питань в ділянці біології, медицини, хемії, індустрії і тощо. Цей дар для світу, як сказв недавно один американський вчений, дасть змогу кожному народові створити „атомову бомбу" проти всякого роду хвороб та оберегти найбільший скарб людини, яким є здорвя.

УКРАЇНКА ЛЕКТОРОМ В МОНТРЕАЛЬСЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ.

Ділимося з нашим українським загалом вісткою, що панна Лариса Ірина Демчук здобула посаду лектора в монтреальськім університеті, де вона рівночасно буде мати нагоду осягнути степень „Местер оф Сайнс".

Лариса є дочкою панства Дмитра й Марії Демчук, широко відомих і шанованих людей в околицях Давфин, Гилберт Плейнс, Ґрендвю та інших. Родилася вона дня 24. вересня, року 1924, на фармах в околиці Венло, на північний захід від Давфин. До школи почала ходити, коли мала лише 5 літ.

(К. Фармер).

КИНЬТЕ ДОЛЯРА, А ВІН НАЗАД ДО ВАС ПОВЕРНЕ.—Це Бловінг Рак в Норт Керолайна. Як кажуть, то ця скала є одиноким місцем, у якому не можна „позбутись" доляра. Як кинете його, то повів вітру його заверне назад до вас. Так є теж з усіми легкими предметами.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

11,557 Сузанська Марії (Ґудзей) з с. Берегів (Самбір) від Мацьовська Марії (Альбрехт).

11,558 Крайник Миколи і Марії з с. Творівного (Лісько) від Крайник Федора.

11,559 Хрупів Василя і Гриня з с. Ролів (Дрогобич) від Хрупців Павла.

11,560 Жук Евдокії (Проць) від Кухорський Петра з Воробіївки.

11,561 До учеників муж. школи в Болехові і школи в Ніневі: відізвіться до свого учителя Долинко Михайла.

11,562 Полатайко Парані і Михайла з Надвірної від Йосипенко Анни (Полатайко).

11,563 Сподарик Миколи з Волі Мазовецької (Тернопіль) Афінович Петра і братів з Людвиківки від Стахів Павла.

11,564 До кревних і знакомих з с. Космирина (Бучач) від Кривулич Володимира.

11,565 Заґон Василя з с. Підмонастириськ (Львів) від Миколайчук Зофії (Ґупал).

11,566 Столяр Василя з с. Верчан, Ярко Марії і Розалії Гаврилів Катерини з с. Верчан від Ґазда Михайла і Марії.

11,567 До тіток, сестер моєї мами з с. Свобідки (Калуш): Марії, Рузі і Катерини (дочок Гринів Василя) від Боркун Марії.

11,568 До батька і Білинський Михайла від Новицький Михайла.

11,569 Кравчонек Олександра з Ковчиевич (Вильно) та знакомих від Коледа Володимира.

11,570 Мусій Микити з с. Кривчики (Кремянець Волин.) від Мусій Василя.

11,572 Данилюк Богдана від Коропецька Олександри.

11,573 Богданець Федора з с. Рокітно (Сарни Волинь) від Богданець Ярини.

11,574 Палінська Марти і Олени від Булік Петра.

11,575 Павлишин Івана, Яцька і Василя з с. Конюхи (Бережани) від Ганинин Анни доньки Петра.

11,576 До кревних і знакомих з с. Вишеньки Великої (Городок) від Пилипів Марії доньки Семена.

11,577 Военна вдова, самітна, 34 літ, учителька, просить помогти її виїхати до Злучених Держав чи Канади Микитович Галина.

11,578 До знакомих та рідних з Золочівщини просить о афідевіт Борик Михайло.

11,579 До краянів Канади і Америки уроженців з с. Корець (Рівне-Волинь) просить о афідевіт д-р Кролько Яків.

11,580 До краянів з Харкова (Велика Україна) просить о афідевіт Катриченко Григорій.

11,581 Коцюба Івана урож. в Америці перебував в с. Корові (Рава Руська) від Боднарчук Якова.

11,582 Семенчук (Семенчи) Филипа з с. Городень (Волинь Луцьк) від Сегейда Василя.

11,583 Вишатицький Анни з с. Сіл-Верхова (Самбір) від Вишатицький Івана.

11,584 Іваницький Петра і Михайла, Слюсарчик Юрка від Бензак Івана.

11,585 Лимич Юрка з с. Дидьова (Турка) від Лимич Луки.

11,586 Лабай Теодозії і Марії, Ґрабовська Климентини, Босяковський Андрія з с. Заліссці Старі (Зборів) від Пихович Володимира.

11,587 Братусь Андрія з с. Бушковичі (Перемишль), Опалинський Степана від Братусь Марії (Маселко).

11,588 Гев Зофії з с. Грімно (Рудки) від Гев Андрія.

11,589 Пікіль Миколая від Магун Івана.

11,590 Барна Катерини (Мадараш), Барна Анастазії (Волкович) з с. Юрків (Городенка) від Мизак Михайла.

11,591 Андрійчук Василя, Михайлюк Федора, Андрійчук Федька з с. Ронґури (Коломия) від Андріяшко Олекси.

11,592 До українських родин Америки й Канади від Українок на скитальщині просять о афідевіти Дичків Ольга, Гайовишин Марія.

11,593 Кусів Василя з с. Дусанів (Перемишляни) і Прийма Гриця від Оралевський-Орбовський Миколи.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує **$1.00.**

Адм. „Свободи".

ДІТИ

(Докінчення зо сторони 2-гої)

— Ні, памятаю!

— Ну, тоді я тобі не буду нічого оповідати!

— І не треба! Будь ласка! Я сам памятаю!

Вова демонстративно зіскакує з вікна й починає маширувати по кімнаті. Потім засвічує світло і, вихопивши кольорові олівці, малює. Для інших його малюнки — гієрогліфи, але для Вови в цих постаттях, паличках, кільцях — цілий світ його дитячої уяви, що її розворушили сестрині спогади.

Ната дивиться в вікно. Смішними круглими кульками видаються зверху підстрижені дерева. Поблискують хідники, политі дощиком, і до них гучно відбиваються людські кроки. Постаті хвилинами яскраво освітлені світлом ліхтарні та реклям поринають у смугу темряви. По одинці, парами, юрбою спішать вони, переганяючи один одного. І в сутінках замряченого вечора темні фігури їхні видаються згори похмурими, непривітними тінями...

Ната дивиться вгору. Там, над дахами домів, блакитними світлячками тихо променіють зорі, і коли в них довго вдивлятись — починають легенько тремтіти. Ось просто сяє велика, яскрава, а біля неї дві маленькі примостилися рядочком, мов чиїсь очі. А місяць круглий, як куля, як Вовина голова. Тато каже, що як дивитись на місяць, можна побачити, як Каїн держить на вилах Авеля. А от Наті здається, що ясніш над усе видно лише, таке кирпате, безброве й ласкаве... Воно дивиться на Нату і всміхається лукаво, наче знає всі її маленькі таємниці. Чиє воно і чому воно там на небі?

І думає Ната: ось небо, місяць, зорі, а далі! Ще далі! Що там за дива? От глянути б туди — хоч одним оком!

Тихо блимають зірки, усміхається круглий місяць, але не виявляють тайни.

Ната не знає тайни, і мама каже, що ніхто з живих людей цього знати не може. Але Ната почуває всією душею, що там, за цією золотканою габою світ — ще прикрасніший.

І пережиті страхіття минулого з трусами, обстрілами, пяними вояками, всі ці сумні свідки її тривожних дитячих літ не можуть вбити в неї віру в казковий світ...

І це химерне небо з його вечірнім ритмом для неї зрозуміліше, ніж галасливе, вічно метушливе, дрібне життя міста.

(Кінець).

ПОШУКУЮТЬ

Рідня КЛОСИ пошукує **ВОЛОДИМИРА ТИНДИКА** з Судової Вишні, Західна Україна, котрий виїхав до Америки перед 1939 роком. Хто про него знає, або він самий, прошу зголоситися на адресу:
HRYHORIJ KLOS, c/o Basil Kraus, 818 McCalmon Ave., Elm Winnipeg, Man., Canada, або J. ZABOLOTSKY, 55 Nelson Place, Newark 3, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

РЕАЛЬНОСТИ

ТАРЗАН, ч. 1700. Загублена дитина.

Коли Тарзан спостеріг загрозливий запах диму, він вхопив обоє воюючих звірів.

„Пожежа в лісі шаліє в тому напрямі, куди втікла ваша дитина!" — остеріг він.

Нагло обоє малпи забули на свою злість і кинулися за своїм молодим.

Тарзан остеріг Джену, щоб вона лишилася в колибі, а сам пігнав за парою малп до місця, звідки виходив дим. „Дитина страчена" — промовив Молат в розпуці.